

IRAQI
Academic Scientific Journals

العراقية
المجلات الأكاديمية العلمية

ISSN: 2663-9033 (Online) | ISSN: 2616-6224 (Print)

Journal of Language Studies

Contents available at: <http://www.iasj.net/iasj/journal/356/about>

Greeting strategy in the speech of the Duhok Region Sociolinguistic research

Dilveen Miqdad Ahmed*

Dohuk University

Dilveen.ahmed@uod.ac

&

Dr. Dara Hamid Muhammad

Garmian University

Dara.hamid@garmian.edu.led

Received: 12 / 5 / 2023, Accepted: 4 / 6 / 2023, Online Published: 31 / 7/2023

© This is an open Access Article under The Cc by LICENSE
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Abstract

Linguistics in this era have proven that people use the Language only in the exchanging information and yet the Language users working on approving appropriate delivery strategy to the parties and the existing environment, in which verbal exchange is approved or the difficulty of generalizing all differences that exist between languages in all cultures, for instance, peace cultures are not the same.

This research is entitled, The greeting strategy in the speech of people of Duhok. A Linguistic social research that works on the role of salutation as a social, cultural and human expression, where there are styles and various strategies are distinguished according

* Corresponding Author: Dilveen Miqdad, E.Mail Dilveen.ahmed@uod.ac
, Affiliation: Dohuk University - Iraq

to the variety, while fulfilling the duty of demonstrating and establishing a spirit of cooperation, sleep and trust among people.

Keywords: strategy, greeting, speech, social relations, form.

استراتيجيات القاء التحية في كلام أهل دهوك، دراسة في علم اللغة الاجتماعي

م. دلفين مقداد احمد

جامعة دهوك

و

ا.د . دارا حميد محمود

جامعة كرميان

المستخلص

أثبتت اللسانيات في هذا العصر أن الناس يستخدمون اللغة في تبادل المعلومات، ومع هذا فان مستعملي اللغة يعملون على إقرار استراتيجيات التوصيل المناسبة الى الاطراف والمحيط القائم، حيث يتم فيها إقرار التبادل الكلامي أو صعوبة تعميم الخلافات الموجودة بين اللغات على جميع الثقافات، على سبيل المثال تبادل السلام بين جميع الثقافات ليست متشابهة.

هذا البحث المعنون : (استراتيجيات القاء التحية في كلام أهل دهوك. دراسة في علم اللغة الاجتماعي) يعمل على دور التحية بوصفها تعبيرا اجتماعيا وثقافيا وانسانيا، حيث هناك اساليب واستراتيجيات منوعة تحمل اساس العلاقات الاجتماعية السليمة، مع ان استراتيجيات التحية يتم التمييز بينها حسب المتنوعة، مع القيام بواجب بيان وتأسيس روح التعاون والوئام والثقة بين الناس.

الكلمات الدالة: استراتيجية، التحية، الكلام، العلاقات الاجتماعية.

ستراتیجیین سلافکرنی دئاخافتنا خملکی دهوكیدا (فهکولینه کا زمانځانیا چفاکیيه)

م. دلچین مقداد احمد

زانکویا دهوك/کولیژا پهروهدا بنيات

9

ب.د. دارا حمید محمد

ز انکو یا گھر میان/ کو لیٹھا یهرو هر دا بینیات

پوختہ:

کلینیک پمیقان : ستراتیجمنٹ، سلاپکرن، ئاخاپتن، پەمیو ھندیبین جفاکى، فورم

پیشہ کی

ئىھق ۋەكولىنە بناق ونىشانى (ستراتيجىيەن سلاپلىرى د ئاخافتى خەلکى دەۋىكىدا (ۋەكولىنە زمانقانىيە جقاكييە) كار لىسەر گىرنىيە سلاپلىرى د بىناتى پەيمۇدىيەن جقاكييە دكەت ، گىرنىيە ۋەكولىنە دى وى چەندى ، دايە ، كو تەكۈزى لىسەر فۆرم و ستراتيجىيەن جو دايىن سلاپلىرى دكەت وەك بىناتەك بېۋ دەستپىكى ئاخافتى و جەخوشىرىنى يە دناف جقاكييە بى گومان بكارئىنانا زمانى ب رىبىا پەيمۇدىيە زازارەكى و نەزارەكى فاكتەرمەكى سەرەمكى كارابۇونا ستراتيجىيە تانە، كو ئەقەمىزى گىرنىيە ۋەكولىنە دىيار دكەت ، ئەق ۋەكولىنە كارلىسەر بكارئىنانا زمانى دكەت ژبۇ ستراتيجىيە سلاپلىرىنى ، ژبەر ھندى بېۋ ئەنجامدانا ئەقى ۋەكولىنە ب مىتۇدا شىكارى و وەسفى دەنیتە ئەنجامدان و سامپلا ۋەكولىنە (ژ زازار دەقىن ئاخفتىكەرىن سەنتەرى بازىرى دەۋىكى يە)، ئەق ۋەكولىنە بزاڤى دكەت بە رسقًا ئەقان بىرسىيارا بەدت:

- ۱ - چەمکى سلاڤكىنى چىه؟

2 - فۇرم و ستراتىجىبىن جياوازىيېن سلاڤكىنى چنە؟

3 - ئارمانج ژ بكارھىنانا ستراتىجىبىن سلاڤكىنى چنە؟

ئەق ۋەكولىينە سى تەھۋان بخۇفە دىگرىت بئەقى شىوهى:

-تەھۋەر ئىكى: د تەھۋى دىكى داچەمك و گەرنىگىا سلاڤكىنى دەھىتە باس كرن.

-تەھۋەر دۇوى: د تەھۋى دۇوى دا ئارمانج و ئەركىن سلاڤكىنى دەھىتە رونكرن.

تەھۋەرى سىيىنى: ئەق تەھۋەر تايىمەت ب فۇرمىيەن زمانى و نازمانى ستراتىجىبىن سلاڤكىنى.

ل دەستىپىكا ۋەكولىينى دا پوخته ب ھەردۇو زمانىن عمر بى و ئىنگلىزى هاتىنە رىز كرن ل دوماھىيى

ۋەكولىينى گەرنگىرەن ئەنچام و ژىددەر هاتىنە دىياركرن.

پیشکا نیکی

۱-۱ - چه مکنی سلافکرنی چه مکنی سلافکرن و فورمین زمانی و نهزمایی یین سلافکرنی

هەر چەندە د ناڤ زانستیئن چاکیدا ئامازە ب سلافکرنى ھاتىيەدان، بەلى زانايىن چاکى ھەتا ئەمقرۇ چ پىناسەمېئىن گشتىگىرى بۇ سلافکرنى نەدانىيە، ئانكۇ بىر و بىرچوونتىن جودا ھەنە، بەلى ل گەل ئەملى چەندىنى ژى زمانقانان ھەست ب ساناهىيى نە كىرىيە بۇ ديار كىرنا پىناسا سلاڤى د ناڤ زمانىن جىاوازدا. (Nodoushun و Malinowski) دەربارى سلافکرنى دېيىزىن: سلافکرن ب دروستكىرنا ئەركەكى چاکى رادبىت كۆ بەيىز كىرنا و ئىكەنلىكى د ناڤ چاکیدا دروستكەت (Malinowski, 1923, 315). (Nodoushun. 2006, 3)

(Goffman) ل دور پیناسه‌ها سلافلکرنی دبیزیت: (نهو کریارین ناسینه نهونین کو ب ړنکا نهوان تاکه کمکس ریز و ګرنگیبا خو ژبو کمсан دیاردکهت). (62: 1971: Goffman) سلافلکرنی نهارکنین جفاکی دروستدکهت، و هکو دروستکرن و دووباره داناها په ډیوبان، زیدهباری هندی ده پرینې ژ ریزگرنتی دکهت) (زیده ری بهره: 47)

ب دنیتنا (Goffman) ی سلافکرن ئامازھىي ب ۋەگوھاستا حالمتى يان مەرجى زېدەكرنا ھەمچەڭەشتىنى خواتىرىستى بىكىمترىن حالمت ددهت. (Goffman, 1971, 107) (Firth) سەبارەت پىناسەيا سلافکرنى دېزېزىت (سلافکرن رۇتىنەكا زۆر ئاسايى و نموونىييە كو سەرنجى دروستىكەت و ئاخفتىكەران دىاردەكەت كو دوودلى دناف پەمپەنديبىين جەڭكەدا كىيم دكەت، ھەروەسا دىاردەكەت كو سلافکرن نىاسىينا روپىرۇپۇونەكىيە لەگەل كەمسەك دى، وەكو شىۋىيەكىي جەڭكەيى پەسەندىكىرى) (Firth, 1972, 1).

(Felecan) دېیزیت: (سلاقکرن ړهفتار مکا په یو ډیکر نئیه، ب نئقی ره قباری ئاخفتکه مرک چ نیر یان می بیت ئاماده بونا خو بر امبهر کمسین دی نیشانددهت). (Felecan, 2013,5) (Gharaghanid و همفالین نهوي) ده باره سلاقکرنی دېیزیت: (سلاقکرن د ناق هممي کھلتوور اندا همه يه و د ناق هممي تهمه ناندا هاتنیه بره چاکرن و نهوي په یو ډیکیں جو ځکی د پاریزیت و پیشغه د بهت وئهف کردیه بشیوه همکی بره بلاق د ئاخفتتا روزانهدا بکار دهیت (Gharaghanid,Rasekha, (Dabagahiar and Tohidion,2011,95

ب گشتی د شیاندایه بیژین سلاپکرن سیمایه کی دیاری پهیو هندیبین جفاکیه، سهرهتا و دستنیکا پهیو هندیکرنا تاکین جفاکیه. همو هسا سلاپکرن دیار دهیکه روزانه دناف خملکی و همه می که ملتوور اندابکار دهیت و ب کاری ههقگه هشتن و دروستکرن و موکمرکرنا پهیو هندیبین جفاکی و بهیزکرنا پهیو هندیبین بممهمه استا چمسپاندنا نهوان پهیو هندیبیان و جه خوشکرنا پهیو هندیبین دناف همرا واندا همین (دلین صالح، 2010، 69) ب رهنگ همدانا ریز گرتی و فیانی و خور تکرنا پهیو هندیبیان رادبیت و نه دیتیه نه گهری کوکهرب و کین دناف که مساندا نه مینیت.

1-2 - گرنگیبا سلافلکرنی د پهیو هندیبینن جفاکیدا

سلافلکرنی گرنگیبه کامزون د ناف پهیو هندیبینن جفاکیدا همه، ئەفجا دى ھمول ھینەدان لدویف ئەقان خالین ل خوارى گرنگیبا سلافلکرنی د ناف پهیو هندیبینن جفاکیدا بھیتە دیارکرن.

1 - سلافلکرن وەك ناسنامەيا جفاکى: جۆر و فورم و ریسایپن کردەيا ئاخفتى ياسلافلکرنى ئەۋرى ب بهرچاۋەرگەرتا فاكتەرمىن جۆراوجۇرۇن وەك (بارودوخ تەمەن- رەگەز- ناسنامە... ھەن) دیاردېببىت .

سلافلکرن و فۆرمىن ئەۋى ناسنامەيا جفاکىبا مرۇقان لىسر كەلتۈرۈن جياواز دیاردەكت، ئەفجا ل قىرى پىدەقىيە تەماشەيى جفاکىن ئاخفتى لدور بكارھينانا كردەيا ئاخفتى ياسلافلکرنى بھیتەكىن، ژ بۇ ھندى فەرە لىسر تاكىمىسىن ئەقان جفاکان پاپەندى ریسایپن جفاکى خۇ بىن (Crystal, 1987, 40).

بۇ نموونە دجفاکى كوردىدا دەمى كۆمبۈونەك دھىتە كىن، پىدەقىيە كەمىسىن ئامادەبۇوى د كۆمبۈنەدا سلافل ئىك و دوو بىكەن، دىسان پېتىرا جفاکى كوردى كەمىسىن موسىلمانن و لەھەنى كەسەك د بەر كەسەكى دى دا بۇورىت، يانزى سەرەدانى بکەت، وەك نەرىتىكى ئايىنى و جفاکى پىدەقىيە ب سلافل دەستپېبىكەن، ئەگەر بەر و قازى ئەقى چەندى دەستپېكىر و ب ئەقى شىوه ئەمېت، ل ئەۋى دەمى ھندەك فاكتەرمىن بەر و قازى كەلتۈرۈ دروست دىن.

2 - گرنگياجفاکى و شارستانىيى: سلافلکرن د ئەقان جفاکاندا ئەۋىن ھەستىن ئايىنى بىن بەيىز ھەين، دھىتە گوھۇرۇن، د ئەقان جفاکاندا سلافلکرن دېتە ئەركەكى رەوشتنى، نەكى ئەركەكى ئايىنى، ھەر جفاکەك لىگۈر نەرىتى خۇ فورم و ياساپىن سلافلکرنى بكاردەھىنەت بۇنۇنە جفاکى رۆزئافىي ھندەك دەستەواز ھېيىن تايىھەت ب خۇقە ھەنە وەك (Bonjour - Benvenuto - Hallo- Guten Tag- etc)، كۆچەندىن فۆرمىن دى بىن جياواز ھەنە لدویف ژىنگەھېن تايىھەت دەتىنە بكارھينان.(Shabeeb, 2010, 11-12).

3 - جفاکىن كو تىگەھەشتىن ئايىنى بشىوه يەكى جفاکى ھاتىيە كىمكىن يان جفاکەكى تىگەھېن ئايىنى و شارستانى د ناقدا ھاتىنە تىكەلەرن: وەك ھندەك ولاپىن رۆزئافىي و عمرەبى و جفاکىن كوردى (Shabeeb, 2010, 12). بۇ نموونە (سەلام و عملەيىكوم و چ دەكەي ئەخبارىن تە و رېز ئىحترام و...) ھەن). دېقىرىدا مە ئاماژە ب جفاکى كوردى كىر ، ئەم دەرىپەنن سلافلکرنى كو دەملەكەفتاندا دەتىنە بكارئىنان زۇریا ناھەرۆكەكى ئايىنى ھەنە، بەلى ئەم رەوتى ئايىنى كو مىتتالىتى عمرەبى بسەردا زالە ئەم تىگەھەشتىت ئايىنى لەھى كوردان ھەمە رەتتىدەكت، كو كۆمەك پېقىف و دەرىپەنن دېتىر بكار بھېن د ھندەك جەھىن دېتىدا.(قىس كاكل، 2023، 66).

4 - جفاکىن ل سەر بىنماپىن جۆراوجۇر ھاتىنە دروستىرن: ئانكۇ (ئەم جفاکىن ل دویف جۆرۇن سلافلکرنى بىن زارەكى و نەزارەكى ھاتىنە دا بەشكەن) (زىيەرلى بەرى: 14).

ھەرچەندە ياب زەممەتە تو بشىئى بشىوه يەكى كەشتى جفاکى دىياربەكەي كا سەر ب سلافلکرن زارەكىيە يان سەرب سلافلکرن نەزارەكىيە، چونكى د ھەر جفاکەكىدا ھەر دوو جۆر ھەنە، بەلى چىدېببىت جۆرمەك ل سەر جۆرى دى يى زال بىبىت، ئەقى چەندە دېتە ئەگەر ئەم جفاک ب ئەۋى چەندى بھیتە نىاسىن.

3-1- ئەركىن سلافلکرنى

سلافلکرن ب گەلەك ئەركان د ناف كارلىكىرنا رۆزئانەيا جفاکیدا رادېببىت ، بۇ نموونە سلافلکرن دەرىپەننى ژ رەفتارەكى باشدەكت و ب پىكەھىنان و پاراستا پەھىوندېيان رادېببىت دېقىرىدا دى ئاماژەبىن ب ھندەك ئەركان ھىتە كىن:

1 - ئەركى دەرىپەن و دروستىرن ۋىيانى: ئەقە ب دىياركىن ئەركى ھەقالىنى و ۋىيانى د نافبەرا كەساندا رادېببىت. وەك:

گول و دل لفیری يه؟
-پوشدا دایه ۋارا!!
-ھېقا بن عەورا!!
-ئەزىزى من چوانە؟

د ئەقان پرسىيارىن سەرىيدا پىدىقى نىنە پەرسەف ل دۆر دانا زانىارىيىن گشتى ل سەر ژيانا خو بىدەت، چونكى بۇ ئاخقىتكەرى ئەق زانىارىيە د گرنگەن نىنەن ، بەلكو ئەمۇي دەقىت تىكەلىيى بىكەت و خۇزىك بىكەت و دەرىپىنى ژ چەندىيىا گەنگىيىدانا خو بىكەت. ئەقجا بەرسقاندا گۈنجاي ئەوه ب سادەيى بەيىتە كۆتن (Fahima,2018,86) وەك دەقان بەرسقاندا دىياردېيت:

- ئەزىزى- يَا باشىم .
- سوپاس بۇ تە .
- ئەزىز گەلەك باشىم .
- سوپاسدارى تە مە .
- بەرىزى .

2 - ئەركى رىزگرتى: رىزگرتتا زمانى نموونەيەكاكا بەرزا رەفتارى مروقىيە، ھەروەسا مەبەستا ئاخقىتكەرىيە بۇ ېزگاربۇون ژ رويدانىن مەملانى و گەزى و ئەم ھۆكارىن كۆ ب رۆلى ئەمۇي پەيوەندىيى دەكەن يان كارىگەرى بۇ ھەمە. وەكۇ: دەم و جەھى. (ئارام عەبدولواحىد حەممە رەشيد ، 2013، 32).

كىريارا رىزگرتى پرسىيەكاكا جەڭلىكىيە بەرزا سلاپلىرىنىڭ ئەتكەنلىكىيەكەسەندا رەنگەددەت ، ب ئەقى رەنگى رىزگرتن ئەركەك و دىياردەيەكاكا خورسکى يا مروقىي نىنە، بەلكو دىياردەيەكاكا روشنېرى و جەڭلىكىيە بۇ ېزگاربۇون ژ رويدانىن مەملانى و گەزى و ئەم ھۆكارىن كۆ ب رۆلى ئەمۇي بكارھىنان، ئەركەكى گەنگە ژبۇ ھەقىگرتن و پىنگە گەنگەدا جەڭلىكى. ھەروەسا دەرىپىنى ژ رىزدارى و ھەقىكارىيى دەكتەت. سلاپلىرىنىڭ زارقەكەنەكاكا رۆتىنېيە، كۆ ئاخقىتكەر بكاردەھىنەت ژبۇ دىياركەن و گەنگىيىدانا گوھدارى نەكۆ ژبۇ دىياركەندا كارقەدانىن سۆزدارىيى رەمەكى نە ل دەمى دىدارى ل گەل ھەۋەكەن (Fahima:2018:86) بۇ نموونە:

- بەرىز چوانى.
- رىزدار باشى.
- رىز و ئىختىرام .
- ئەزىزى ئەق دەمى تە باش.
- خاتىن سېپىدەباش.

د ئەقان نموونىن ل سەرىيدا سلاپلىرى دەرىپىنى ژ رىزگرتى دەكتەت، ئەمۇزى ب رىكاكا پەيپەن ئەقى:

3 - ئەركى سەرنج راکىشانى: سلاپلىرى دېيت وەكۇ كەردىيەكاكا ئاخقىتكەرى كۆ ھەندەك ئەركىن دى ھەبىت پەر ژ ھەندى ب دىياركەنارىزگرتى و گەنگىيىدانى رابىبىت، ئانكۇ دشىاندايە سلاپلىرى دەستپېكىرنا دانوستاندىنى يان سەرنجرا كەمەكى ل جەھى دانوستاندىنى يان ب دوماھىك ئىنانا دانوستاندىنى بەيىتە بكارھىنان (Hutchinson and Lioud 1996:118) بۇ نموونە:

- A - سېپىدە باش دەمژمۇر بۇويە چەند؟
- B - نە و نىقە .

سلاپ برا ئەقرو دەۋام ھەتتا دەمژمۇر چەندە؟
A - ئەقرو پىنچەمبە، نىق دەۋامە.

د ئەقى نموونا ل سەرىيدا دەرىپىنە (سېپىدەباش) ژبۇ سلاپلىرى و دەستپېكىرنا دانوستاندىنى بكاردەھىت.

4- ئەركى جەختىرنى : ئەم ئەركە دېيتە ئەركەكى لاوەكى يان پەراوېزى و د ھېتە نواندىن د شىۋا ازى يې سپارىدما.

نئمهو ژی ل دهمی بهرسق ل سمر شیوازی پیشوازیکرنی ب همان شیواز دهیته دان
(Fahima,2018,87)

نمونه

- A - چ حاله؟
 - B - حالی ته؟
 - C - سلاٽ.
 - D - سلاٽ.

دیتبه نهر کمک، بره او یزی (لاو هک).

5 - ئەركىن ژ ئەركىن سلاپىرىنى. سلاپىرىنا دەستيپكى بىرىتىيە ژ دەرىپىنن بكارهاتى ژبۇ ۋەكىرنا دانوستاندىنى و ئاخقىن و پەيمامى، بەلنى سلاپىرىنا دوماھىكى بىرىتىيە ژ ئەوان دەرىپىنن بكارهاتى ژبۇ دوماھىكىئىنانا دانوستاندىنى و پەيمامى يە(Fahima,2018,48). بۇ نموونە:

A : بهیته گوتن: (چاواني باشی و ب خاتراته)

نهفجوری سلاپکرنی د هندهک دهمنادا دهینه بکارهینان کو دهم ینی کورته یان ئاخفتکەر ژبەر ھەر فاكتمەركىتەك بىت، ئەركىتەك سلاپکرن و خاترخواستى بکاردەھىنەت.

6 - ئەركىي پىشاندانا ناسنامى: ب دىتتا(Goffma) يى پىشاندانا ناسنامىدا خۆ، ئىك ژ ئەركىن سلافقىرىتىيە . Goffman, 1971, 74) ژېرکو دەمى كەسەك كەسەكى نەنىياسىت، د ھەمان دەمدا پىدىقىيە داخوازىيەك يان پرسىيارا تىشتەكى ژۇ بەھىتەكىن. د قىرىيدا بىزاش دەھىتەكىن كود دناش زنجىرە ئائاخقىتنا سلافقىرىتىدا خوه بەدەن نىاسىن. بۇ نىموونە:

A - سلاف ئەز مامۇستا دلنازىم پېخوشىم، من تۆ نىياسى!
B - سلاف كەرەمكە؟

7 - ئەركى كىمكىندا دوودلىيى: دىتتا (Firth) سلاقىرن ب ئەركى كىمكىندا دوودلىيى د ناڭ تاكىن جۇڭاپىدا رادىبىت. (Firth 1972: 1.) ئانكۇ ژ ئەقى چەندى بۇ مە دىيار دېبىت كۆ سلاقىرن دلمانى و گومان دوودلىيى د ناۋىپرا تاكدا ناھىيلىت و دەرىپرىنى ژ جۇرە ئىمماھىيەكى بۇ كەمسى بەرامبەر دروستىكەت.

نمودنی:

- مام حاو اني، باشي، تمهدر و ستنياته حاو ايه؟

- سلاف: نهفَرْ ديار ه تؤ يا ياشتري، (نهنگي) ته بـ خوشـه، رـ تـقـمـحـوـ وـ نـاـ تـهـ ياـ يـاـ شـهـ؟

8- نهرکی پاراستنا روویی نهرینیی گوهداری: سلافکرن ب پاراستنا روویی نهرینیی گوهداری را دیست، مهیست ز روویی نهرینی نهود هژو ئازمزوویا تاکەكمىسیه ز پىخەمەت ھندى كەسانىن بەرامبەر رىزى ل كەسانەنبا نھۇي بگەن، (نيوار جمیل، 2021، 22) لەدە كەسىن بەرامبەر يى قىيىايى و گونجاي بىت. ئەفچال دەمى سلافکرن ز لايى كەسى ئاخقىتكەرىقە دەئىنە پېشكىشىرن و دېيتە ئەمگەرى ھندى كۆ روویی گوهدارى نهرینى بەئىتە پاراستن. ئەقمىزى پېشىستنى ب روشا پېشكەران بۇ ئامادەكارىيى جفاڭى دەكت(Wei, 2010, 57)، دۇوفاكتەر كاردىكەنە سەر مەودايى سلافکرنى واتە كۈۋەتە، دەنلىقى دەمى سلافکەن:

دوروئو جوري پهيومنديي کو دنافبرها کمساندا هميه، ئهري ئهو پهيومنديي دنافبرها واندا هميه موكمن و خزمائيتى دنافبرها واندا هميه، يان بتتى هەقنياسينەك ئاسابىي دنافبرها واندا هميه، ئەق جوره فاكتىرە دېيتە ئەگەر بەراوردىكىدا دەمى سلاڭىرنى، دەمى سلاڭىرنى دنافبرها وان پهيومندىيin نېزىك سلاڭىرنى دى گەرمىر و دوم درېزىتر دېيت بېراوردىز وئى پهيومندىي ئاسابىي كۈنىك و دوو كىمتر دنياسىن و سلاڭىرىنى سارو سقك و سەرپىنى دېيت. (ھدسن، 220، 1987-221).

1-4 - سلاڭىرن ل دويىق فۇرمىن زمانى و نازمانىيەكانى سلاڭىرن

1 - سلاڭىرن ل دويىق فۇرمىن زمانى و نازمانى:

ب شىوهەكىي گشتى سلاڭىرن ل دويىق فۇرمىن زمانى و نازمانى دەيتە دابەشكىرن. بەرى ئەم بەھىيin بەحسى ئەقان فۇرمان بېھىتە كىرن. پىدقىيە ئامازە ب دېتنا (جەنگىز)ى بۇ فۇرمىن سلاڭىرنى يېن نازمانى د ړوشهنبىرىيېن جياوازدا بېھىتە بەشكىرن، پاشى ب شىوهەكىي گشتى بەحسى فۇرمىن زمانى و نازمانى يېن سلاڭىرنى ل دويىق چەند خالەكان بېھىتە دابەشكىرن. (جەنگىز)ى بەحسى سلاڭىرندا نازمانى د ړوشهنبىرىيېن جياوازدا پېشىكىشكىرىنە. ئەۋۇرى ئەقەنە :

1 - چوونا دەستى: د پىتريا ړوشهنبىرىيەناندا ل دەمى سلاڭىرنى دچنە دەستى ئىك و دوو. (جەنگىز) دىار دىكەت كۆچۈن دەستى ژ ړوشهنبىرىيەكى بۇ ړوشهنبىرىيەكى دى جياواز :
بۇ نموونە :

- جڭاکى ئەمرىيکى د ھەلوىستىن فەرمىدا دچنە دەستى ئىك و دوو. ھەر چەند چوونا دەستى د ناق ئەمرىيکىياندا گوھۆرینەكابا بەرچاڭ ب سەردا ھاتىيە، ب بەراوردىكىدن ل گەل ئەمۇيىن بەرى نوکە و گەلەي برىتائى دچنە دەستى بىيانىيەن و ئەم كەسىن ل گەل كار دىكەن.

2 - چوونا ھەر دوو دەستان : ئەق جوره د گەلەك كۆمەگەھەين جڭاکىدا وەكۇ: ئەفرىقيا و ئەمرىيکا (USA) دەيتە دېتن. د قىرىدا ھەردوو دەستان بكاردەھىن. ئەۋۇرى ئامازەيە بو رېزگەرن و كەيف خۆشىيى.

3 - پىروزباھىيەكىرن: ئەقەل چڭاکى (MAASAI) دەيتە بكارھىنان كۆل ۋىرىن سلاڭىرنەكاكا تايىەت بۇ مروقىن دانعەمر و ژ ھەردوو رەگەزان ھمەيە كۆسەكى دانعەمر توف دكەتە كەفا دەستى خۆ يى راستى و دچىتە دەستى كۆسەكى دى و ئەقەزى وەكۇ دەرپەنەكاكا خۆشىيى كۆچۈن دەرپەنەكاكا خۆشىيى.

4 - دەستكىرن(اللمس): ل (MAASAI) دەستكىرن وەكۇ جۇرەكى سلاڭىرنى دەيتە بكارھىنان كۆ باپ يان دايىك پېشوازىيى ل زارقى خۆ ب رېكا دەستكىرنى دىكەت.

5 - نېڭىزكىرن: ل چڭاکى ھندوسى يى ھندى ل دەمى سلاڭى ل كۆسەكى دەمن ب رېكا نېڭىز ئەنجامدەن. ئەۋۇرى ب رېكا راكرنا ھەردوو دەستان ل گەل ئىك.

6 - ئامازە ب دەستى جۇرەكى پېشوازىيە ئەمورۇپى يابەرلەلاقە و ئەقەل ب شىوهەكىي جىهانى وەكۇ پېشوازىيەكىي ژ دویرفە. (Jenkkins, 1993, 1).

ل خوارى دى ھەمول ھىتە دان، بەحسى فۇرمىن زمانى و نازمانى يېن سلاڭىرنى بېھىتە كىرن. ئەۋۇرى دويىق ئەقان رەگەزان :

2 - ل دويىق تەمەنلى (ژىيىن كەسى):

تەممەن فاكتەر مەن گەنگە، كۆ دېيتە ئەگەرى جياوازىيە زمانى د كارلىكىرتنىن جڭاکىدا. دېيت خەلکى ب تەممەن زاراقيىن سلاڭى بكاربەھىن، ئەمۇيىن ب شىوهەكىي فۇنۇلوجى، سىنتاكسى، سىماتنەتكىي و زمانقانى زىدە جودابىت ژ ئەمۇيىن ژ لاپى خەلکى گەنچە ھاتىنە بكارھىنان. بۇ نموونە: زەلامىن ب تەممەن ل دەمى سلاڭىرنى ئىك و دوو دكەن، دەنگى بلند بكاردەھىن، بەلنى ئەم دەنگەكى نزەم بكاردەھىن دەمى سلاڭىكەنە خەلکەكى چوڭىز ژ ژىيىن ئەوان. دىسان گەنچ ھندەك زاراڭ و دەرپەنەن سلاڭىرنى بكاردەھىن كۆ مروقىن دانعەمر بكارناھىن (Abd, N and Ali , N, 2018: 24).

بۇ نمۇونە د زمانى كوردىدا دوو گەنجىن ھەۋاپىن ئىڭ و دوو ھندەك دەرىپىتىن سەپىر و نەفەرمى ل گەل سلاقا خۇ بكاردەين، ھندەك جاران ژى ناسناقان دەنەن. وەك: -ها گەورۇچىلىنىڭ .

-ها خاتىنىچى دىكەي، قوتاپىپىن زىرەك نە دىارن. -ها چاوانىچىلىنىڭ . -چىلىنىچىلىنىڭ . -جان د بەرزەنە.

رەنگە ئىقى دەرىپىن و زاراپىن سلافقىرنى دناف مەرقىن خودان تەممەندا نەھىئە گۆتن، ئەقەزى بىنە ئەڭەر سىنتاكسا ۋەھاندىن ئەوان و سىمانتىكا گەھاندىن ئەوان ژ يە گەنجان يە جودابىت. پتريا جاران گەنج، دەرىپىتىن سادە و كورت بكاردەين و ئەقە ئامازەمىي دەدەتە سروشتى سۇورداركى يەپەيەندىپىن ئەوان و شىياتىن جەڭلىكى و جياوازىپىن سىمانتىكى رويدەت، دەمنى خەلکى گەنج ھندەك زاراپىن بكاردەين، ئەقەزى بارا پتەل دويىش پەيەندىپىن ئەوان دەپىتىت، ل دەمنى فەرمى دېن، پتەل رىزگەن تىدا ھەمە، بەلنى ل دەمنى نەفەرمى بىن، رىزگەن تىدا كىمەت بەر چاق دېت. هەروەسا دەرىپىتىن تابۇ دناف ھندەك ژىپىن جودادا دەھىتە بكارھينان.

بۇ نمۇونە:

-ها ھەقەكىشتۇر / ھەقەكىشتى. -ها قەشمەر. -ها نەچ مەرۆق.

گەلمەك دەرىپىتىن دېن تابۇپىن دەھىتە بكارھينان.

سەبارەت فۇرمىن نەزمانى بىن گەيداى ب تەممەنچە جوداھى د ناۋىپەرە تەممەنلىك ب دەستقە دەھىن. بۇ نمۇونە زاراپىن كۈز لايى خودان تەممەنچە دەھىن بكارھينان: ھەر دوو دەستىن ئىڭ و دوو دگەن و سلاقا خۇ درىزدەكەن، ل دەمنى ئەوان سلافقىكتە كەسەكى ھەندى خۇ يان ئىكى پلە بلندەر، زىدەبارى ئەو توپەكى بلندەر بكاردەپىتىت، د ھەمان دەمدا ئافەرت و زەلامىن گەنج پتريا جاران ب تىنى ئىڭ دەستى بكاردەين و توپەكى نزەمەر د ئاخىقتى ئەواندا دەھىتە گوھلىپۇن.

3 - ل دويىش رەگەز:

جياوازى د ناۋىپەرە رەگەزدا ل دۆر بكارھينانا دەرىپىتىن سلافقىرنى ھەمە (شىرزاپ سەپىرى ، 2021، 115).

رەگەز ئىكە ژ فاكتەرە ھەرە سەرەكىي و چالاکىن سەرەلدىن جوداھىيا زمانى ئاخىقتى و پىكىنەنان دىيالىكتىن جەڭلىكى (شىلان رەحيم ئىبراهىم، 2004، 22) دەھەماندەمدا دېبىتە فاكتى جوداھى ھېماپىن جياوازى سلافقىرنى. زەلام و ئافەرت پتريا جاران فۇرمىن جياوازىپىن سلافقى بكارناھين، بەللى دېبىت دووبار ھبۇونا فۇرمان يان جياواز بېت. رەگەز ئىر يان زەلام پتەل سلاقا ژ ئافەرتان يان رەگەز ئىر بكاردەپىن ھەروەسا ئافەرت ژى ب شىۋەھەكى كىمەت بكاردەپىتىت، بەلنى ئافەرت زىدەتر زاراپىن خزمایەتى ل گەل سلاقىن خۇ بكاردەپىتىت.

بۇ نمۇونە: -چاوانى خالەت. -باشى مەتى. -چاوانى مام. -خال باشى.

ئەقەزى زىدەتر بۇ ئافرەتتىن ژىيى ئەوان ناقچى دەپتە بكارھىنان، بەلى ئافرەتتىن بچوكتىر، ئانكى د ژىيى ھەرزەكارىيىدا و خواندەقانن زورتر د دەمى سلاقەرنىدا، پەيپەن بىيانى بكاردەھىن:

- Hi.

- Hello

- سلاق.

- چىكەمى اخبارىن تە.

- چ حالى تەمە؟ چ ھەمە چ نىنە.

ئەو ئافرەتتىن كو ھەقەزىيىلى ل گەل چىنەكا بلند پېكەھىن، بزاھى دەمن زاراھىن پەر شکودار و زاراھىن شارستانى بكاربەھىن بۇ ئاشكراکىن و خۇ رادەستىكىنا سەختە بۇ چىنەن بلندتە، بەلى پترييا جاران زەلام ناكەھىتىه ژىر دۆخىن چڭاھىيىن ھەقەزىيىن وان (Abd,Nanda Ail , M 2018,24-25) بۇ نموونە دەپتە ئامازە ب ھەندەك دەرىپەنن تابۇدا كو جوداھى د ناھىرا ھەر دوو ရەگەزاندا ھەمە، ئەگەر ھەر دەرىپەننىكى تايىھەت ب ရەگەزەكى دىيارىكىرە ژ لايى رەگەزى دېقە بەھىتە بكارئىنان ل وى دەمەيدا دوچارى ترانەپىكىن و سزاپىن چڭاھى دېيت. چونكى ئافرەت دجڭاھى پىاو سالارىبىا زمان وەك پارىزەرەك بۇ ماناخو بكاردىنيت ژېمەر ۋى ئەگەر يەپەنایىن دېھتە بەر دەرىپەنن تايىھەت (پېشکەمەت مەجيد محمد، 2012، 44).

A - دەرىپەنن تابۇ ل دەھ ရەگەزى نىر:

- ھا ژنا ژنى.

- چ دەھى سەرژنکو.

- ھا ژنا وى .

- نەديارى ژنا كەرى.

B - دەرىپەنن تابۇ ل دەھ ရەگەزى مى:

- ھا دىنە.

- ھا سەربەردايى .

- چ دەھى كولانىيى.

سەبارەت بكارھىنانا فۆرمىن نەزمانى ژ لايى رەگەزىن جوداھە د ناھ كەلتۈرۈ كورىدا، پترييا جاران رەگەزى نىر دچنە دەستى ئىك و دوو. ھەروەسا رەگەزى مى د ناھ كەلتۈرۈ مەدا، بارا پتەل دەمىن سلاقەي دېچنە سەرئ ئىك، بەرۋەقاڑى زەلامان د ھەندەك حالتىن كىمدا ب تايىھەتلى دەمى غەرېبىي و بۇ ماۋەھىكى دویر دەمى ئىك و دوو نەبىن، رەگەزى نىر دچنە سەرئ ئىك.

سەبارەت بكارھىنانا ئامازەپىن ٻ رووي بارا پتە ئافرەت بكاردەھىن، بەلى سلاقەرناب دەستى بارا پتە رەگەزى نىر بكاردەھىن.

4 - ل دويىف پېگەھىن فەرمى:

ئاخىتنەرەن ھەر زمانەكى پابەند دېيت بكارھىنانا ھەندەك پەيق و زاراھىن فەرمى دەمى ئەق سلاقەرنى يى دەستىنىڭارىيە، دبارىپەن فەرمىدا دەپتە بكارھىنان ، other and,2019,17 (Mayad) كو ئامازەن بۇ رېزگەرنى و ئەق شىوازى سلاقەرنى ژى د ھەندەك جەپن تايىھەتدا وەك دامو دەزگە و جەپن فەرمى دەپتە بكارئىنان، ل دۆر بكارھىنانا فۆرمىپىن فەرمىپىن سلاقەرنى ژ لايى تاكەكەسىن چڭاھىقە ب چەند شىۋەپىان دەپتە دېتن.

(Rezei و Dezhara) دىاردەكىن كو ئاخىتنەرەن زمانى فارسى يىن رەسەن ژ نىر و مىيان كو پشکدارى نىر حەزا بكارھىنانا دەرىپەنن سلاقەرناب نەفەرمى ژ پشکدارى مى پتەھەمە، ئەقەزى ژېمەر ھەندييە داكو ھەست بەھىزى بكمەت. (Almurgren.r., 2017,87)

هەر وەسا د كەلتۈرۈئى كوردىدا فۇرمىن فەرمىيەن سلاقىرىنى باراپتىر د ناقبىرا ئەوان كەساندا دھىنە بكارھىنان، ئەوين ئاستىن ئەوان ژىكىجاوازبىن. هەر وەكى سلاقىرىنا د ناقبىرا:
 -پوليس و ئەفسەر
 -فرەمانبەر و رېقىبەر
 -قوتابى و مامۆستاي...هەندىن.

بارا پتىر سلاق د ناقبىرا چىتىن خواندەقاندا و ئەوين د ھەمان ئاست و پىگەھاندا بن، زوربەيا جاران زاراقينى فەرمى ل دويش ناسنافى زانسى و پىشەيىن ئەوان، پەيقىن سلاقى دەستپىدىكەت چ دجهىن فەرمى بىت يان جەھىن گىشتىدا بن. وەكى:
 -چاوانى دكتور .
 -باشى ئەندازىيار .
 -چاوانى مامۆستايىن ھىزا .
 هەندىن.....

دىسان ئەق شىوازە د ناقبىرا مەرقۇقىن دانعەمر و ژىيىن بچويكتە بكارھىنان ، كۆ بهەراپتىر ئەم كەسىن تەھەمنىن ئەوان بچوكىر، شىوازى فەرمى دھىنە بكارھىنان:
 -مام چاوانى.
 -خالىت باشى .
 -ها بابا چاوانى.

هەر وەسا ب شىۋىھىكى بەرچاپ د ناق ئەوان كەساندا ئەوين ل بازىران دېزىن، پتىر شىوازى فەرمى د سلاقىرىندا ژ خەلکى گوندان بكاردەھىن، ژبەر ھندەك فاكەرىن تايىمت كۆ بۇويە سەدەما ئەقى جياوازىبىي، چونكى گوند ژ لايىن قەبارى و ژمارا ئاڭجىيان و پەيوەندىبىيىن جڭاكىقە د جودانە و پتىر نزىكى ئىك و دوونە، ئەق كونتاڭە زۆر يا بەھىزە و زىدەت پەنایى بو شىوازى نەفەرمى دھىنە بىن و د ھندەك جاراندا د ناق ئەقى جۇرى پەيوەندىبىا جڭاكىدا كۆ سلاقىرىنا ئەوان ب ناقبىن بچويكتە، چ ب مەرەما شكاندى بىت يان ب مەرەما حەز ژىكىرنى بىت . بۇ نموونە:

-چاوانى محكى.
 -باشى مىستۇ .
 -چ دكەمى عەيشى .
 -باشى شىرۇ . هەندىن.....

هەر وەسا شىوازى فەرمى د ناقبىرا كەسىن بىانىدا دھىنە بكارھىنان، دەملى مەرقۇق كەسەكى نەنىياسىت و ھەولددەت پەرسىيارا جەھەكى يان ناۋۇنىشانەكى لېيكەت. د ۋىرىدا بىزاشى دكەت، شىوازى فەرمى بكاربەھىنەت. بۇ نموونە:
 -بەریز باشى .
 -سەيدا بىز زەممەت.

سەبارەت فۇرمىن نەزمانى يېن پىگەھىن فەرمى، ئەقە كېمىت دھىنە بكارھىنان، ژبەر كۆ ئەق پىگەھى فەرمى جەھەكى بەرز د ناق جڭاكىدا دھىنە نرخاندن و بكارھىنانا زمانى جەستەمى بۇ سلاقىرىنى رەنگە شەۋەندىبىيا كەسى و ۋىزگەرتى كېمبەت، بەلنى ئەق چەندە نابىتە ئەگەر كۆ فۇرمىن نەزمانىبىي سلاقىرىنى بۇ پىگەھىن فەرمى نەھىتە بكارھىنان. ب تايىمەتى چۈونا دەستى كەسى بەرامبەر ئەقەمىزى ل دويش بارودۇخى تايىمت دەنييەت يان چۈونا سەرى ئىك يان ل دەملى دویراتى ژ ھەۋدو سلاقىرىنا فەرمى ب رېكادەست راکىنى دھىنە ئەنجامدان و رەۋىيى گەمبۇون و گەزىنى و دەستدانان بەرسىنگى ب مەشەمىي دھىنە دىتن.

5 - ل دویف پیگه‌هی جفاکی:

د ناچ کەلتۈرۈ مەدا جوداھىيەكى بەرچاق دناچ پىگەھىيەن جقاکىدا ھېيمۇ بەھرا پىتر ئەق جوداھىيە ب رېكا ئاوازھىيدىار دېبىت بەھرا پىتر كەسى دەولەمەند سلاقىرنى دا ئاوازەكَا بلند بكاردەھىنىت و بەھراپىتر كەسى ئاسايى ئاوازەكَا نزىم بكاردەھىنىت (شىرىزادىصەبرى ، 2021، 16) مەرقۇنى خودان پىگەھىي جقاکىيەن بلند ھەمىن، رىزىگەرنەكە تايىەت ل ئەوان دەھىتە گرتەن، ئەقجاتەوان چ پىگەھىي ئايىنى يان پىگەھەكى حکومى يان جفاکى ھەبىت. وەكو: (سەرۋەك عەشىرەت و ئاغا و زەلامىن ناڭدارىن عەشىرتى بىت يان مختار بىت يان زەلام و ژنكىن دانعەمرىن بنەمالى بىت ھەن..)، ژېھر بەرزا و بەھايى ئەقان پىگەھان، فۇرمىن تايىەتىن سلاقى بۇ ئەوان دەھىتە ئاپاستەكىن و بارا پىتر كەسى ئاستى ئەوان نزىمەن سلاقى پېشىكىشى ئەوان دەكەن و ل دەمى ئەقفاتىستىن، ل دویف جە و حالەتى سلاقى پېشىكىشى ئىك و دوو دەكەن.

ھندەك جاران د ناچ جفاکى گوندىدا بۇ كەسىن خودان پىگەھەكى جفاکى، زاراقيىن خۆشكاندى ل گەل سلاقىرنى دەھىنە بكارھينان

بىنگومان ئەگەر جوداھى د ناچ پىگەھىن ئەواندا ھەبىت، د دەمەكىدا ئەگەر ئەق پىگەھە هەمان ئاست بن، دى ل دویف بارودۇخ و حالەتى خواتى جودابىت. بۇ نموونە جوداھىيا پىگەھان گەلمەك جاران دېبىتە ئەگەر ئەندا زاراقيىن خۆشكاندى. وەكو بكارھينان ئەق فۇرمىن زمانى:

-ئەزبەنلى چاوانى.

-ئەز خدام چاوانى .

-ئەز خولام باشى ئىنسائەلا.

ھەن...

ئەق فۇرمىن سەرى بۇ مەرەما رىزىگەرنى يان ژى بۇ مەرەما خۆشكاندى بىت دەھىتە بكارھينان، ئەقەزى ل دویف پىگەھىي ئەوان بىن جفاکى دەمەنەت.

سەبارەت فۇرمىن نەزمانى، بارا پىتر كەسىن ئاست نزىم فۇرمىن نەزمانى ل گەل كەسىن ئاست بلند بكارناھينان، ئەۋۇرى ژېھر ئەگەر ئەزىگەرنى و ھەبۈونا پىگەھىي جقاکىيە، بەلنى كەسى ئاست بلند گەلمەك جاران فۇرمىن نەزمانى بىن سلاقىرنى ل گەل كەسىن ژ خۇ كىمەت ژ لاپى پىگەھىي جقاکىيە بكاردەھىن، وەكو راڭرنا دەستى يان ھەزانىدا سەرى...ھەن. ھەروھسا كەسىن خودان پىگەھەن جفاکى بىن هەمان ئاست ژى گەلمەك جاران فۇرمىن نەزمانى د ناقبىمرا ئەوان دەھىنە بكارھينان، زىدەبارى ھندى د ناچ دوست و ھەقل و خىزانىن ئەوان ژىدا ئەق فۇرمىن نەزمانى ل گەل ئەوان دەھىنە بكارھينان .

6 - ل دویف پىگەھى ရەوشەنبىرى:

دەرىپىنەن سلاقىرنى وەك روتىنەكى دانوستاندى يى گرنگ د دانوستاندن يان پەيەندىبىيەن جقاکىدا دەھىتەدانان و ئەقەزى گرېدەي ھۆكاريي جقاکىيەن ھەپشىكە (wei, 201, 57-58). ئانکو ل دویف پىگەھىي ရەوشەنبىرى و جقاکى، شىوه و فۇرمىن سلاقىرنى دەھىنە دىياركىن و بكارھينان.

كەسىن ရەوشەنبىر زىدەت پەنایى دېبەنە بەر شىۋازى رىزىگەرنى، ل دەمى سلاقى پېشىكىشى كەسىن بەرامبەر دەكەن، بەرۋۇڭاچى كەسىن نەرمەشەنبىر كۆ زىدەت ھەولدەن زمانەكى رۆزانە بكاردەھىن كۆ دويربىت ژ رىزىگەرنى. ب ئەقى ရەنگى ل خوارى دىياركى:

أ - ل دویف كەسىن ရەوشەنبىر:

بۇ نموونە:

-رۆز باش خاتىن.

-ئىقشار باش برا.

ب - ل دویف كەسىن نەرمەشەنبىر:

بۇ نمۇونە

-ھى چ دكەي؟

-ها تو نەديارى؟

ھەر ل دۇر پېشىشىكىرنا سلاپىكىرنى كەسىن رەوشەنبىر كىمتر تۇنا دەنگى خۇ بلندىكەن ژ كەسىن نەرەوشەنبىر و نەخواندەقان.

سەبارەت فۆرمىن نەزمانى بارا پىز كەسىن رەوشەنبىر كىمتر فۆرمىن نەزمانى ژ كەسىن نەرەوشەنبىر بكاردەين. وەك چوونا دەستتىن ئىك و دۇو، ئەۋۇرى ژبىر ھندىيە كو ئەم زىدەتلىك بارودۇخ و رەوشەنبىن بەرامبىر بەرچاپ وەردەگەن. ھەر دەست ڭۈچىن ئىدەتلىك گۈنجايىدا بكاردەينان، بەرۇقازى كەسىن نەرەوشەنبىر كو زىدەتلىك پەنایى دېمەنە بەر دەست ڭۈچىن.

پشقا دۇوى: ستراتىجىيەن سلاپىكىرنى

ستراتىجىيەت رېكەمكى دىياركىرىيە، بۇ چار مسەركەن، يان كومەكى كىردارانە بۆگەھەشتەن ب ئارمانجەكى دىياركىرى، يان پلانەكى نەخشەدارە بۇ دەستتىئىخستتا زانىارىيىا، بقى شىوهى ستراتىجىيەت د ئىكەم پىنگاڭادا پلانە بۇ گەھەشتەن ئارمانجەكى دىياركىرى بۇ ھەر پلانەكى دوو رەھە نەمەنە:

ئىك: رەھەندى پلان دانان، ئەف رەھەندە دئاستى زىينى دا دەنیتە بجهىنلەن.

دوو: رەھەندى ماددى، كو ستراتىجىيەت بەرچەستە دكەت. دەنان ھەر دوو رەھەندە تەكۈز لىسلەر ھەندى دەنیتە كەن كو شۇرۇقەرنادەر و بەرى بۇ ھەلبىزارتتا شىيانا، بۇ جىيەجيڭىرنا وان كرياران و ب دەستقىئىنلەن ئارمانجان (نەوزاد ئەنۇر، 2014).

ۋاندرقىيەن و سيرىل (Vanderveken, Searle, 1985: 77) بىكەن، كو سلاپىكىرنى دوو ئەركەن، ئەم زىيە: (فەكەن دانوستانىنىيە و گرتىن سلاپىكىرنىيە). سلاپىن دەستتىپىكىرنى: (فەكەن دانوستانىنى) بىرىتىيە ژ دەربىنلىك بكارهاتى ژ بۇ فەكەن دانوستانىن و ئاخقىن و نامى و پەيامى... ھەن). ھەر وەك تو دېبىزى: (چاوانى)، بەلنى سلاپا دوماھىك پېكەنلەن (گرتىن دانوستانىنى) بىرىتىيە ژ دەربىنلىك بكارهاتى ژ بۇ دوماھىك پېكەنلەن دانوستانىن ئاخقىن و پەيامى ھەن. (Fahima, 2018, 88).

بۇ نمۇونە

- (پېدىقىيە ئەز بىز قىرمە مال)

1-2 - ستراتىجىيەن فەكەن دانوستانىنى (سلاپا دەستتىپىكىرنى)

(براون و ليقنسون) پىنج ستراتىجىيەت بۇ كەردىي ئاخقىتى ياسلاپىكىرنى پېشىيار دكەن. ئەۋۇرى ئەقەنە:

- 1 - ستراتىجىيەتتا سلاپا راستەخۆ: 2- ستراتىجىيەتتا سلاپىكەن نەرەستەخۆ 3- ستراتىجىيەتتا سلاپىكەن بىلەيمەن 4- ستراتىجىيەتتا سلاپىكەن ئەرىپىنى 5- ستراتىجىيەتتا سلاپىكەن نەرەپىنى (نىڭەتىف) (Brawen, 1978 & levinson, 1978).

ا- ستراتىجىيەتتا سلاپىكەن راستەخۆ: ئەف ستراتىجىيەتەل وى دەمى دەنیتە بجهىنلەن، كو راستەخۆ، بى سلاپ دانوستانىن دەنیتە دەستتىپىكەن. وەك ھالەتى دانوستانىنەكە كورت د ناقبەرا دوست و ھەقلاڭاندا:

A - تو گىرۇبۇرى.

B - دى دا لەزى بىكەن.

A - ئەم ژ دەرگەھى پېشىنى ھات

B - دروستە.

د ئەقان نمۇونىن ل سەرىدا بۇ مە دىياردېتىت، دانوستانىن ب شىوهەكى بلەز ب رېقەدچىت و سلاپىكەن نەھاتىيەگۇتن، ژبىر ئەڭەرەكى بلەز، بەلنى ئەم ئاخقىتى راستەخۆ د ناش ھەقلاڭاندا ل جەن سلاپىكىرنى دەنیت.

2 - ستراتیجیيەتا سلافکرنا نھرينى: ئەقە د دەمەكىدا دھىتە بكارھينان، دەمى ئاخقىتكەر گوھدارى ب شىۋەيەكى باش نەننیاسىت، ئەقەزى پېرابۇونەكا لىقەگەرە و تاييەتە بو رووپى نھرينى بى گوھدارى . بۇ نموونە.

- ببورە تو دكتور دلىرى؟

- ناڤى تە يى ھىزرا چىيە؟

د ئەقان نموونەيادا دەربىریناندا (ببورە تو فلان كەسى؟) دەربىرنا سلافکرنا كا نھرينىيە، كو ئاخقىتكەر ب تى دەقىت خۇز زانىنا گەلەك مایتىتىكىنى خۇز گوھدارى دووير بىخىت و ئەقەزى ب كارىگەرىيەكى نھرينى ېەنگقەددەت. (Fahima, 2018, 88)

3 - ستراتیجیيەت سلافکرنا بىلايمىن: ئەمۇ بارە (حالته) ئەمۇ كو ئاخقىتكەر كردىيا تىكچۈونا رۆخساري گوھدارى تىكىنەدت، ئەقەزى ل ئەمۇ دەمى ropyiddeت ، كو كەسەك دەنگەكى بلند بكاردەھىنەت يان ئەمۇ سەرنجا لايى كەسى بەرامبەر رابكىشىت يان قەرەبالەكى يان ئامازەپىكىرنەكى وەك جۇرەكى سلافکرنى بكاربەھىنەت، ژ پىيەممەت ရاکىشانا سەرنجا گوھدارى و دەستپىكىرنا دانوستاندىيە (Fahima, 2018: 88) هەر وەكول دەمى كەسەك ل ناڭ بازارى گازى كەسەكىن ھەقالى خۆ بىمەت و بىزىتى:

- ئەمەر ئاك تو نەديارى؟

- ها دلىر، تە هاڙ مە نەمايە.

4 - ستراتیجیيەتا سلافکرنا ئەمەننى (خوش ئاخقىن): ئەق ستراتیجیيەتە بزاڤى دىكەت بۇ پاراستا رووپى نھرينىيى گوھدارى كو ژبۇ راپىكىرنا گوھدارى هەتە پەيمەكا دىياركى دھىتە بكارھينان (زېدەرى بەرى، 89-88). هەر وەكول دئەقان نموونەيادا دىياردېيت :

- زۇرچاران من هاش تە ھەبۈويە.

- ماشەئەللا ماشەئەللا.

- چاقىن خودى ل تەھىيت ئىنسائەللا.

ئەق دەربىرینىن ل سەرى كەيفخۇشىيا ئاخقىتكەرى د چاپىكەفتىن گوھداريدا دىاردەكت. ئەق ئارامىيا د لايەنى دەررۇنبا گوھداريدا ب شىۋەي ئاخقىتى دىياردېيت. وەكول د دەمى دانوستاندىيە ئامازە ب ھندەك دەربىرینان دھىتە دان. وەكول: (بەينخۇشى و جوانىبا رۆخساري، خوشىيا خوارنى ھەن.....). وەكول: - بەينخۇشا من چاوانە؟

- بەينا بهەشت و ئىمانى ژ جانا من دھىت.

- بەينا زادى و تاما وى سەر محەلى دكەھىت، دەستىن تە خوش بىن.

ئەق دەربىرینە زۇرپەيا جاران د ېېك خۆشكەرن، بۇ دەستپىكىرنا دانوستاندىي، ئاخقىتكەر پەسنا گوھدارى دىكەت چ ب شىۋازى راستەمۇخۇ يان نەراسەمۇخۇ بىت.

5 - ستراتیجیيەتا سلافکرنا نەرسەمۇخۇ: ئەق ستراتیجیيەتە د ناۋەمەرا ھەقلىن نزىكى ئېك و دوودا ژبۇ زېدەكىرنا ۋىيان و ئافراندىن ژينگەھەكى زمانخوشىيى دھىتە بكارھينان. ئەق ستراتیجیيەتە دھىتە بكارئىنان ب ရىكا بكارھينانا پېكەنەن و ترانە (تمەنز) و گالتە ئامىزىيى كو ရىزگەرن تىدا كىم دھىتە بكارھينان (Fahima, 2018: 84) وەكول:

- ھېشتىتا تو ساخى؟

- ھېشتىتا تو ل ۋاراي؟

- ھېقا بن عەوران.

2-2 - ستراتیجیيەتن سلافا دوماھىكېيەنائى (گەرتىدا دانوستاندىي):

سلاف دوماھىكېيەنائى ھندەك ستراتىجي ھەنە كو برىتىيە

ا - ستراتیجیيەتا پاراستا رووپى نھرينى.

ب- ستراتیجیهتا کومکرنی د نافبهراریزگرتتی ئەرینى و نەرینىدا.

ج- ستراتیجیهتا مەقگرتتی (7, 1973, sacks, Schsglaff).

أ- ستراتیجیهتا رەوویي ئەرینى: ئەم ستراتیجیهتە كە دشیاندایە ھاریکاریبا پاراستنا رەوویي ئەرینى بىي گوھدارى بکەت كە ئەفە بنەمايى ریزگرتتى سالۇخدەت. ئەف ستراتیجیهتە بۇ دروستكىن زەمینەكە ھېشىك دنابەر ئاخفتىكەرى و گوھدارى دابكار دەھىت ئارمانچ ژقى چەندى ژى گىنگىدانە ب گوھدارى و سەرخىستا باھتى گوتتىيە (نيوارجميل، 56، 2021).

ئەف ستراتیجیه دابەشى سى ستراتیجیهتىن دى دىن:

1 - كۆمەنە ئەرینى: ئەفە ئامازھىبى ب ھندى دەدت كە دانوستاندىن گەل تە گەلمەك ياخوش بولۇ. ژەرپەنە ئەفە ئەمەن ئەقىچەنى دىياردەكت. وەك:

-ئەز ژ ديوانا ھەمە تۈرلەنمە.

-ئەز ژ ھەمە تۈرلەنمە، وەخت فەرى.

2 - بەھانە: د شاندایە وەك پاساو و گرۇقە ژبۇ دوماھىك ھينانا دانوستاندى بھېتە بكار ھينان. بى كە ۋەنگەمانى بەدت كە ئاخفتىكەرى دەقىت دانوستاندى دوماھىك پى بھېنەت. بۇ نموونە:

ا- پىدەقىيە ئەز نوكە بچە.

ب- من ژقان ل گەل ھەقاڭلا ھەمە.

ج- من دەم نەما.

3 - پىدەقىيە دوماھىك بھېنەنە: ئەف جۆرەل وى دەمى دەھىتە بكار ھينان كە پىدەقىيە دەكت دانوستان ب دوماھىك بھېنەيت.

بۇ نموونە:

ا- كەرمەكە تۈرمىلى ل ھېقىيە تەمە.

ب- وەختى ئەزمۇونا تەمە.

ج- دەمى رىستا منه.

ب- كۆمکرن د نافبهرار ستراتیجىن رىزگرتنا ئەرینى و نەرینىدا:

ئەف دېتە چار ستراتیجىيەت:

1 - لومەكىن: ئەف ستراتیجىيەكە رىزدارە دەھىتە بكار ھينان، كە ئاخفتىكەرى دەقىت دانوستاندى ب دوماھىك بھېنەت، نەكۆ پىخەممەت ئەمەن چەندى يە ئەف كارى بھېتە كىن، بەلكو وەك قوربانىيەكىيە ژەرخى ويقەيە.

بۇ نموونە:

-ئەز دزانم تو يى ب شۇلى، ژېر ھندى ئەز دى ھارىكارىبا وەك بەرلى زەرەنەقە.

-نەكۆ هوين ب شول بىن ئەز دى چ بۇ جارەكادى.

2 - ئارمانچ ژ پراگماتىكى: ئەف ستراتیجىيەكە رىزگرتنا ئەرینىيە ژبۇ جەختىرنى دەھىتە بكار ھينان كە ئارمانجا دانوستاندى ب دوماھىك هاتىبىت و چ پىدەقىياتى نىنە دانوستاندىن بەردهوام بىبىت.

بۇ نموونە:

ا- وەسا دىيارە مەگەلمەك ئاخفت.

ب- ئەز زىدەتى درىز ناكەم.

3 - كورتكىن: لەقىرى ئاخفتىكەر دانوستاندىن خۇ كورتىكەت ژ پىخەممەت دانانىيازەكى يان ئامازھىكى كە ئاخفتىن يە تەمامبۇرى و گوھدارى ئازادى ھەمە، ئاخفتى ب دوماھىك پى بھېنەت و بچىت.

بۇ نموونە :

ا- باشە ئەفە دانوستاندىن مە بولۇ: ئەز ھزردىكەم كە ئەم دشىيەن بۇ دەممەكى دى كارى خۇ پاش بىخىن.

ج- سوپاسیکرن ل سمر دانوستاندنی: ئەقە ستراتیجىيەتكا ئەرىنى و نەرىنىيە، ئەقە دېيتە ستراتیجىيەتكا نەرىنى دئەوان ھەلوستاندا، كۆ دانوستاندن ل سمر كەسىن دى يَا سەپانىيە، ئەقەجا ژبەر ھندى بۆ كىمكىنا مەبەستى دەيتە بكارھىنان. ژلايەكى دېقە يَا ئەرىنىيە ئەقە د دەكىدایە كۆ دانوستاندن يَا ب بەهايە . (Fahima, 2018,91) وەكو:

-سوپاس بۆ پەيوەندىيە تە.

-سوپاس پەياما تە گەھشت.

سى: ستراتیجىيەتىن ھەڭىرتىنى: ئەقەزى دابىش دېيتە سمر (3) ستراتیجىيەتان. ئەوزى ئەقەمنە:

1 - وەرگەرتىنارىيەكىپەييان: ئەقە ب ناقى پلانى ژى دەيتە ناقەرن و دەيتە بكارھىنان ژبۇز پاراستنا ropyi ئەرىنىيە كەسى دى و ئەقەزى ئەۋىز چەندى دگەھىنەت كۆ ئاخۇتىكەرى ھېشىتا دەپت ل گەل ئەھى كەسى باخقىت. وەكو:

-ئەز دى حەفتىيا بەھىت تە بىنەم.

2 - ئارەزوويا گشتى: ئەقە ستراتیجىيەكا ھەڭىرتىيە و ئەقەزى ئارەزوويا ۋىانا تىشىن باشە بۆ كەسى ل گەل دئاخقىت. وەكو:

-داخوازا دوماهىكە باش و خوش بۆ تە دەكمەم.

3 - ناقەنالا ناقى كەسى: ئەقە ستراتیجىيە ئەوزى ستراتیجىيەتكا ھەڭىرتىيە كۆ تىدا ناقى كەسى دەيتە گوتەن. ئەوزى ل دوماهىكە دانوستاندىيە (Fahima,2018,91) بۆنۈونە:

-سوپاس مامۆستا نىوار.

-سوپاس مامۆستا ئەقەن.

2-3 - پېقەرپەن دەستتىشانكىرنا سلاڭىرنى ل دەپ ھەندەك زمانان پەيپەن دەپ ھەندەك زمانان پەيپەن سلاڭىرنى بىن دەستتىشانكىرى ھەنە و ل دەپ ھەندەك زەنە، ژبەر ئەقەن چەندى پېقەرپەن دەستتىشانكىرى ھەنە كۆ پېقەرپەن بۇ دەستتىشانكىرا سلاڭى. (دورانتى) شەش پېقەرپېشىياركىرىنە. ئەپەقەن خالىن ل خوارىدا دىاركىرىنە:

1 - ئەم سلاڭىن ژ نىزىكە دروستدىن. ئەم سلاڭىن ئەۋىن ل دەستپەكىدا چاپىكەتى دروستدىن (Duranty,1997,76).

بۆ نۈونە:

-كا وەرە! چ حالى تىيە؟

-كا دا بەھىمە سەرئى تە، تو چ دەكەى؟

2 - دروستكىرنا بىاڭىمى تىيگەھەشتى يى هەۋپىشك. (Duranty,1997,76)

بۆنۈونە:

-سلاڭ برا، تە ئەم يى ژبىركرىن .

-ب خىر هاتى بۆ ناق گروپى مە دا.

3 - رىكھىستنا جووتىن ھەۋپىشك. (Duranty,1997,76)

بۆ نۈونە:

-أچاوانى باشى، مامۆستا؟

ب- سەر چاقان مامۆستا، تو چاوانى؟

4 - شىانا پېشىپەن بۆ فۇرم و واتايى. (Duranti,1997,76)

بۆ نۈونە:

- (سلام عليكم و رحمة الله): ئەقە سلاڭەكە فەرمىيە د ناف جەڭىن مۇسلماندا و پېشىپەن بىيا گوتە ئەۋىز د پېشىپەن سلاڭىدا دەيتە كەن و ئەقەزى ل دويىق دەوربەرى دەيىنەت.

-بهریز چاوانی: ئەقە سلاقامکا فەرمىيە و پېشىنىيىا گوتنا ئەوئى د بىاقۇ فەرمىدا دەيتە كرن.
-ها دلىر چ دكەمى: ئەقە سلاقامکە د ناقە كەسىن ھەقتەمن و ھەقال و دوستاندا دەيتە گوتن و پېشىنىيىا
ئەوئى دەيتە كرن.

5 - گەهاندىنەكا قىشارنى بۇ كارلىكىرنا جەرى - دەمى د سلاۋىدا. (Duranty, 1997, 76).

بۇ نموونە:
أجە:

- سلاقا وەلاتىن زمانى ئەوان ئىنگلەيزى بىت
- سلام عليكم: سلاقا وەلاتىن ئايىنى ئەوان ئىسلام بىت.
- سلاڭ رېزدار: سلاقا جەپىن فەرمىيە.
- ھا بىعاقۇل: سلاقا جەپىن نەفەرمى و ھەقالىن نىزىكى ھەقۇن.

ب-دەم:

-سېپەدە باش.

-ئىقەر باش .

-شەق باش.

ئەقە سلاقىن ل سەرى ھەر ئىك د دەمەكى دىاركىردا دەيتە پېشىشكەرن و وەختەكى دىاركىرى يى
گوتنى ھەمە. ب ئەقى رەنگى ل خوارى دىاركىرى:

-سېپەدە باش: سەعمەت 12 شەق هەتا 12 نىقۇر

-ئىقەر باش: 12 نىقۇر ھەتا 6 ئىقەر.

-شەق باش: 6 ئىقەر ھەتا 12 شەق.

6 - دىاركىرنا تەھۈرەن بەرچاڭ و دىار وەكى گىاندارەك كۆ ژ ھەزى دانپىددانىيە (Duranty, 1997, 76)

-گەھورەم ب خىر بەھىي.

-ئەزىزىنى حالى تە چىيە؟

ئەقە بۇ ئەوان كەسان دەيتە گوتن، ئەوئىن خودان پۆست و دەستەلات بن.

باراپتىر سلاقىرن ل دەستپىنكا چاپىكەتتەكادانوستاندىنى، يان جەڭلىكى دروستىبىت. ئەۋۇزى ل دەمەن ھەر دوو ھەۋپىشكەن ئاخقىتى ئىك و دوو دېبىن و ھەر دوو ئالى بەشەكىن ژ جووت ھەقىزىزىك و يەكمەكە كارلىكىرى ژ لايى دەم و جەھىقە دروستىكەن كۆ سلاقىرنىن كەسەكى دىاركىرى ژ گەزىپەكى دىاركەمت و ھەقىياسنى ل گەمل دەكەت و سەرنجى بۇ كەسى رادكىشت. بەلى سەبارەت پېقەرى چارى (دورانى) دىاركەمت كۆ د شىاندایە پېشىنىيىا سلاقىرنى بەھىتەكەن و پېتىبەستتى ل سەر دەھوروبەرە بەرفرە و بارودۇخى راستەوخۇ دەكت. ھەروەسا (دورانى) سەلماندىن، كۆ سلاقىرنى نافەرۇكەكە ھەى، ئانكۇ واتايىھەكى ھەى و زانىيارىيەن نوى دەدت و پېرابۇتنىن دىارى كرى ھەنە و پېخەممەت شەرقەرنەكە پرائىماتىكى ياتەڭىر بۇ سلاقىرنى پېدەقىيە زانىيارىيەن جەڭلىكى و رەوشەنبىرى بەرچاڭ بەھىتە و مەركەتن. ھەروەسا چاپىخاشاندىنى د راستىيەن دەھوروبەرە و رەوشەنبىرىيدا بەھىتە و مەركەتن. Shleykian, (1998:85)

ئەنjam:

لۇماھىيىا ۋەكولىنا خۆدا ئەم گەھىتىنە ئەقان ئەنjamان:

1 - ئاخقىن دناف جەڭلىدا ھەر دەم د دەستپىكەتىدا پېندىنى ب رازىبۇنى و پەسەندىكەن ھەمە، ژ لايى وى جەڭلىقە قە و باشتىرىن دەستپىك ژى ژ بۇ ئاخقىن و ئاخاڭىرنا پەيوەندىيەن جەڭلىكى سلاقىرنە، سلاقىرن ژى وەكى دەربىرىنەكى جەڭلىكى ھەلگەرا پەيامارىزو ۋىيانى يە.

- 2 - هەمى دەربرىتىن جڭاڭى ئەركى خوبىي جڭاڭى ھېيە ، لەورا سلاپىرىنى ژى چەندىن ئەركىن جڭاڭى بى جەدىئىتىت، سەرجمەن ئەوان ئامازانە و ھىمانە بۇ ۋىيانى و رىزى و باوەرپۇنى و بۇونا پىنگەھە مروقى دناف جڭاڭى دا.
- 3 - سلاپىرىن خودان فۆرم و دەربرىتىنكا جىاوازە، نەف جىاوازىيە ژى ل سەر بىياتى دروستىيا زمانى يە وەكى (فورمىن زمانى و نەزمانى)، يان لەۋىچ كەلتۈرىن جىاواز، ھەروھسا تەممەن و رەگەز يان پىنگەھە فەرمى و ھەقالىنى و بېشەمى يە.
- 4 - چەندىن ستراتيجىيەتىن دىياركىرى ھەنە، ئاخفتىكەر لەمەن ئاخفتى مەبىستا ئاراستەكىرنا سلاپىرىنى بۇ بەرامبەرى خۆ پەيرە دەكتەت، دىيارتىن ژ ئەوان ژى (پاراستتا رووپى) يە، وەكى ستراتيجىيەتتا سلاپىرنا راستەمۆخۇ و نەراستەمۆخۇ، كۇ دشىن بۇ مەبىستا واتىيا سىيمانتىكى و پراگماتىكى بكارىتىن.

Reference kurdish language

1. Ail Mand Abd.n, (2018).The linguistictiavette of greeting and leave-taking in Jordanian Arabic.Alaaa Applied university.
2. Aram Ebdulwahid Hamararashid Marif,Politeness in Kurdish,2013, sulaimani , printigpress Lrya.
3. ALmegren.R,(2017),English as a foregn language speech acts and Grteeing by Saudi leareners. University de MALAGA.
4. Austin, J. L. (1962). to do things with words [M]. Mass: How Harvard University Press.
5. Brown, P. and Levinson, S. C. (1978). Politeness: Some universals in language usage [M]. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Crystal, D. (1987) The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University, Cambridge.
7. Dileen Mohammed Salih Tayib, Athsis submitted INPartial fulfillment OF the Requirements For the the degree of Master in Kurdish Language in the Department of Kurdish at the college of Arts, University of Duhok.
8. Duranti, A. (1997) Universal and culture-specific properties of greetings. Journal of Linguistic Anthropology, 7, 63-97.
9. Fahima, Nouichi (2018). A Comparative Pragmatic Study of Eastern Algerian Arabic and English Speech Acts of Thanking, Greeting, and Responding to Them. University of Frères Mentouri, Constantine 10
10. Felcan,D., (2015).Conventional vs unconventional linguistic means of address (Old and new greeting in Romanian). Diacronia,1.
11. Firth, J. R. (1972).Verbal and Bodily Rituals of Greeting and Parting [A]. La Fontaine J. S. The Interaction of Ritual[C], 1-38.
12. Goffman,E. (1971).Relations in public:Microstudies of the public order.Harmondsworth,uk:penguin
13. Greere, A. L. (2005). Politeness as communicative strategy: (1)

14. Hartung, Martin (2001): "Höflichkeit und das Kommunikationsverhalten Jugendlicher". In: Lüger, Heinz-Helmut (ed.): Höflichkeitsstile. Frankfurt a.M./Berlin/Bern etc.: 213-232. (= Cross Cultural Communication 7.)
15. Hudson. R. 1980. Sociolinguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
16. Hutchinson, A. B., & Lloyd, J. (1996). Portuguese: An Essential Grammar. London: Routledge.
17. Jibreel, Maysa'a Kadhim (2010). The Speech Act of Greeting: A Theoretical Reading. Journal of Kerbala University , Vol.8. No.1. Humainies . 2010
18. Kirdasi, Malak Ismail (2013). Hello" or "Salaam?" Greetings by Arabs and Americans. National Chiao Tung University
19. Malinowski, B.1923. The Problem of Meaning in Primitive Languages. In C.K. Ogden and I. A. Richards, the Meaning of Meaning. New York: Harcourt Brace Jovanovich, pp: 296-336.
20. Nawzad Anwer Omer 'Some Aspects Of soci-pragmatic In Kurdish language ' •2014Universty of Sulaimani, In partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor in Kurdish language.
21. Niwar Jameel Nori,The face threatening act and politeness strategies of the speech of the Duhok region, For the the degree of Master in Kurdish Language in the Department of Kurdish at the college of Basic Education, University of Duhok. 2021.
22. Njyar Aders Ameen, Taboo in Kurdish language,2012, For the the degree of Master in Kurdish Language in the Department of Kurdish at the college of Arts, University of Duhok.
23. Peshkawt Majid Mohamad, Gender in a sociolinguistic perspective,2015, In partial fulfillment of the requirements for the degree of Master in Kurdish Language, University of Sulaimani.
24. Qais Kakl Tawfiq,Kurd Btween National mentality and Religiuos,2023 , printing press Heve, Hawler.
25. Richards & etal.(2013). Interchange, 4TH edition. Cambridge. Cambridge univesty press
26. Schegloff,E., & Scaks ,H. (1973). Opening and closing. Semiotica.
27. Searle, J. R. (1969). Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language. Cambridge: Cambridge University Press.
28. Searle,J and Vanderveken,D.(1985) Foundations of Illocutionary Logic. Cambridge: Cambridge University Press.
29. Shabeeb.M. (2010), (The Speech Act of greeting A Theeoretical reading).University of Al- Qadisiyah.
30. shelanRahem Ebrahem, womens speech styles in kurdish language, In partial fulfillment of the requirements for the degree of Master in Kurdish Language, University of Sulamaniy .
31. Sherzad Sabri Ali,2021, Zanko Journal of Human Sciences,No2,Vol 25

32. SHLEYKINA, GALINA (1998). THE SPEECH ACT OF GREETING PERFORMED BY RUSSIAN EFL LEARNERS. Petrozavodsk State University
33. Wei, LI (2010). The Functions and Use of Greetings. CANADIAN SOCIAL SCIENCE Vol. 6, No. 4, 2010, pp. 56-62. www.cscanada.net
34. Wierzbicka,A.(1991) Cross-Cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction. Berlin and New York:Moutin de Gruyter.